

Naam: L.H. Plant
Datum: 6 maart 2018
Team/teamonderdeel: SE Advies en Ontwerp/Bodem
Telefoonnummer: 06-31997645

Collegevoorstel

Onderwerp	Uitvoeringsprogramma gebiedsgerichte aanpak van grondwaterverontreinigingen
Advies Is er een uiterste behandeldatum?	Bespreekstuk
Hoofdpogave	Volksgezondheid en milieu
Portefeuillehouder	F.J. Cornelissen
Openbaar	Openbaar
Raadsvoorstel of raadsbrief	n.v.t.

Toelichting voor de openbare besluitenlijst:

In Almelo is de bodem en het grondwater verontreinigd geraakt als gevolg van de bloeiende textielindustrie en andere bedrijfsmatige activiteiten. Vooral het voormalige gebruik van oplosmiddelen heeft gezorgd voor verontreinigingen in het grondwater. Er is al veel gesaneerd, maar het is te duur om alles te saneren. De gebiedsgerichte aanpak biedt de beste remedie. Dit betreft een risicogerichte aanpak om een veilige leefomgeving te kunnen blijven borgen. De gebiedsgerichte aanpak van grondwaterverontreinigingen is nader uitgewerkt in een uitvoeringsprogramma. Door middel van dit voorstel wordt het college gevraagd om het ontwerp uitvoeringsprogramma vast te stellen.

Voorgesteld besluit

1. Gelet op vigerend beleid (Raad/1794), het ontwerp uitvoeringsprogramma voor de gebiedsgerichte aanpak van grondwaterverontreinigingen (Intern-62759) vast te stellen en gedurende zes weken ter inzage te leggen, met als belangrijkste doelen:
 - Benutten: werkzaamheden in de ondergrond zo min mogelijk belemmeren;
 - Beschermen: het voorkomen van humane- of ecologische risico's;
 - Verbeteren: de kwaliteit van het grondwater gestaag te verbeteren;
 - Besparen: een efficiënte aanpak van de verontreinigingsproblematiek.
2. Indien gedurende de terinzagelegging geen zienswijzen worden ingediend, het uitvoeringsprogramma als definitief te beschouwen.
3. Vijfjaarlijks een evaluatie van het uitvoeringsprogramma uit te voeren;
4. De bevoegdheid tot het uitvoeren van het uitvoeringsprogramma, met als belangrijkste taken het monitoren van de grondwaterkwaliteit, het nemen van terugvalmaatregelen indien nodig, het stimuleren van kwaliteitsverbetering en het realiseren van afkoop, als volgt te mandateren: algemeen directeur/gemeentesecretaris (mandataris), adjunct directeur (ondermandataris), manager SE Advies en Ontwerp (ondermandataris 2), senior adviseur – coördinatie (ondermandataris 3).
5. Dit mandaatbesluit te betrekken bij de eerstvolgende actualisatie van het mandaatregister.

Inleiding

In Almelo is de bodem en het grondwater verontreinigd geraakt als gevolg van de bloeiende textielindustrie en andere bedrijfsmatige activiteiten. Vooral het voormalige gebruik van oplosmiddelen heeft gezorgd voor verontreinigingen in het grondwater. De combinatie van een zandige bodem met de stoffeigenschappen van oplosmiddelen betekent dat deze verontreinigingen zich tot grotere diepte in onze bodem bevinden. De diepte waarop de verontreinigingen aanwezig zijn en het feit dat ze in elkaar overlopen maakt dat de aanpak ervan vaak technisch niet mogelijk is of heel veel inspanning en geld kosten.

We ervaren de aanwezigheid van deze verontreinigingen in het diepere grondwater als belemmerend voor (her)ontwikkelingen in het stedelijk gebied, uitvoeren van reguliere beheer- en onderhoudstaken en tevens integraal grondwaterbeheer. Daarom is in 2014 gekozen om de aanwezige verontreinigingen in het grondwater gebiedsgericht aan te pakken. Dit betreft een risicogerichte aanpak om een veilige leefomgeving te kunnen blijven borgen. Een belangrijk onderdeel van deze gebiedsgerichte aanpak is dat zoveel mogelijk probleemhouders mee doen. De deelname van meerdere verontreinigde locaties maakt het integraal beheer van het grondwater voor de lange termijn mogelijk. In 2015 is er een procesbeschrijving opgesteld voor deelname aan de gebiedsgerichte aanpak door afkoop.

De gebiedsgerichte aanpak van de grondwaterverontreinigingen voor Almelo is nader uitgewerkt in een uitvoeringsprogramma. Een zorgvuldige risicoanalyse van de aanwezige verontreinigingen, verspreidingsmogelijkheden via het grondwater en mogelijke aanwezigheid van kwetsbare functies vormen de basis voor de aanpak. Deze resultaten zijn vertaald naar werkzaamheden die de gemeente als gebiedsbeheerder uitvoert. De werkzaamheden zijn gericht op het beheer van de grondwaterkwaliteit en beheersen van mogelijke risico's. Het gaat om het uitvoeren van technische maatregelen, maar het uitvoeringsprogramma bevat ook organisatorische en financiële onderdelen.

Beoogd effect

De doelen van de gebiedsgerichte aanpak van grondwaterverontreinigingen zijn: benutten, beschermen, verbeteren en besparen van de bodem en het grondwater. Met het uitvoeringsprogramma wordt invulling gegeven aan de doelen en helderheid geboden aan probleemhebbers, initiatiefnemers en grondwaterpartners (zoals het waterschap en de provincie Overijssel) over omgang met en het beheer van de grondwaterkwaliteit.

Argumenten voor

1.1. Het voorstel geeft uitvoering aan het ingezette beleid

We werken aan een gebiedsgerichte aanpak van grondwaterverontreinigingen. Het vaststellen van een uitvoeringsprogramma geeft daar verdere invulling aan.

1.2 Het uitvoeringsprogramma is een robuuste, efficiënte aanpak voor de lange termijn (o.b.v. risicobeheersing)

De grondwaterverontreinigingen in de bodem van Almelo zijn te duur om volledig te saneren. Met de gebiedsgerichte aanpak en dit uitvoeringsprogramma kunnen we de verontreinigingsproblematiek langdurig beheersen.

2.1 Bij geen zienswijzen direct vastgesteld

Indien er geen zienswijzen zijn, is het uitvoeringsprogramma direct definitief vastgesteld. Het college wordt daardoor niet onnodig belast.

3.1 Inzicht verkrijgen in de koers en zo nodig bijstellen

Het uitvoeringsprogramma heeft een looptijd van 40 jaar. Elke vijf jaar wordt het uitvoeringsprogramma geëvalueerd. Dit geeft de kans om waar nodig bij te sturen. De verwachting is dat na 40 jaar de grondwaterverontreinigingen geen humane, ecologische en verspreidingsrisico's meer veroorzaken.

5.1 Uitvoering op ambtelijk niveau

De dagelijkse uitvoeringspraktijk komt vanwege praktische redenen op ambtelijk niveau te liggen. Hiervoor is mandatering nodig.

Kantttekeningen

1.1 De verontreinigingssituatie kan anders zijn dan voorzien

Voor een goede prognose van de verontreinigde locaties is gebruik gemaakt van de meest recente gegevens. Echter, de bodem is een black box. Er kunnen niet voorziene situaties ontstaan. Hier moet dan op geanticipeerd worden. Het uitvoeringsprogramma geeft daarom ruimte voor maatwerk in de dagelijkse uitvoeringspraktijk.

1.2 Financiering is een onzekere factor

De voorziening ten behoeve van de uitvoering van de gebiedsgerichte aanpak moet gevuld worden door probleemhouders (derden, maar ook de gemeente als eigenaar) van bodem- en grondwaterverontreinigingen. Hun deelname in dit programma is van belang voor een succesvolle gebiedsgerichte aanpak en voldoende financiële middelen. De verwachting is dat er voldoende animo voor deelname is.

1.3 Onduidelijkheid over veranderende wetgeving

De gebiedsgerichte aanpak is verankerd in de Wet bodembescherming (Wbb). De Wbb gaat op in de Omgevingswet, voor de gebiedsgerichte aanpak gaat dan het overgangsrecht gelden. Om nu alvast voor te sorteren op de komst van de omgevingswet is het uitvoeringsprogramma opgesteld als een instrument dat naar verwachting past bij de Omgevingswet.

2.1 De evaluatie vraagt de nodige inzet van tijd

Het evalueren van het uitvoeringsprogramma kost tijd. Echter, het kan veel waardevolle informatie opleveren voor het bepalen van de koers.

Alternatieven

Het alternatief is om geen uitvoeringsprogramma vast te stellen, dit ligt echter niet voor de hand aangezien er dan wel beleid is maar geen uitvoering.

Kosten, opbrengsten, dekking en preventief toezicht

Door het hanteren van de gebiedsgerichte aanpak worden financiële middelen effectiever en efficiënter ingezet voor het beheer van de grondwaterverontreinigingen. De kosten worden gefinancierd uit deelname en afkoop van verontreinigingen. Dit zijn grondwaterverontreinigingen waarvoor de gemeente of private partijen verantwoordelijk voor zijn. De kosten zijn voornamelijk voor de technische uitvoering, zoals: monitoring van het grondwatersysteem en eventueel een terugvalsscenario (beschermen), stimulering van gestage kwaliteitsverbetering (verbeteren), mogelijk maken van werkzaamheden in de bodem (benutten).

De kosten worden gedekt door de afkoopsommen. Private partijen, maar ook de gemeente Almelo (als eigenaar - probleemhouder) kopen verontreinigingen af. De afkoopsommen worden in de reeds ingestelde voorziening 'Gebiedsgericht grondwaterbeleid' gestort. Er zijn drie gemeentelijke locaties afgekocht, 1 externe locatie is reeds afgekocht en er lopen gesprekken met diverse bedrijven.

Uitvoering

De gemeente Almelo is gebiedsbeheerder. De gemeente Almelo voert regie op de uitvoering van de gebiedsgerichte aanpak. Zodra het programma is vastgesteld gaat de uitvoering van start. Tevens worden de probleemhouders binnen het gebied benaderd om deel te nemen en hun verontreinigingsprobleem af te kopen. Vijfjaarlijks wordt er geëvalueerd of de aanpak nog steeds voldoet.

Bijlagen

Uitvoeringsprogramma voor de gebiedsgerichte aanpak van grondwaterverontreinigingen (INT-62759)

Procesinformatie

Intern overleg

Er heeft intern afstemming plaatsgevonden met de teams beheer openbare ruimte, het ingenieursbureau en financiën.

Afstemming met portefeuillehouder

Het voorstel is besproken met wethouder Cornelissen in het portefeuillehoudersoverleg op 5 maart 2018, en heeft instemming.

Directie-advies

B&W voorstel standaard

Communicatie over het besluit

Reguliere persconferentie